

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ВНУТРІШНІХ СПРАВ  
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

**Циклова комісія економіки та управління**

**ПРОГРАМА**

навчальної дисципліни «Фінансовий облік II»  
обов'язкових компонент  
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**Облік і аудит**

**Харків 2022**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Науково-методичною радою  
Харківського національного  
університету внутрішніх справ  
Протокол від 30.08.2022 № 8

**СХВАЛЕНО**

Методичною радою  
Кременчуцького льотного  
коледжу  
Протокол від 22.08.2022 № 1

**ПОГОДЖЕНО**

Секцією науково-методичної ради  
ХНУВС з гуманітарних та соціально-  
економічних дисциплін  
Протокол від 29.08.2022 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління  
(протокол від 15.08.2022 № 1)

**Розробники:**

1. Викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст вищої категорії, викладач – методист Бондаренко Л.Ф.

**Рецензенти:**

1. Завідуюча кафедри міжнародних економічних відносин та адміністрування Кременчуцького інституту ВНЗ "Університет імені Альфреда Нобеля", к.е.н., доцент, Єфременко А.Г.
2. Викладач циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС, к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, Харченко М.В.

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Фінансовий облік II» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Облік і аудит» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

**Об'єкт та предмет дисципліни:** об'єктом навчальної дисципліни є пасиви підприємства; предметом – відображення в обліку пасивів підприємства.

**Міждисциплінарні зв'язки:** ґрунтується на знаннях, отриманих під час вивчення таких дисциплін, як «Фінансовий облік I», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)»; забезпечує базу для засвоєння матеріалу з дисциплін «Звітність підприємств», «Облік і звітність в оподаткуванні», «Організація та методика аудиту».

**Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:**

1. Облік короткострокових зобов'язань
2. Облік довгострокових зобов'язань
3. Облік праці та її оплати
4. Облік розрахунків з бюджетом з податків та обов'язкових платежів
5. Облік доходів і витрат
6. Облік доходів майбутніх періодів
7. Облік фінансових результатів діяльності підприємства
8. Облік власного капіталу
9. Облік неоплаченого капіталу
10. Фінансова звітність підприємства

### 1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК II» є опанування теорії і практики ведення фінансового обліку на підприємствах різних форм власності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК II» є надання знань щодо раціональної організації і ведення на підприємстві обліку пасивів на підставі використання прогресивних форм та національних стандартів.

1.3. Згідно з освітньо-професійною програмою здобувачі освіти повинні:

#### ***знати:***

- організацію і методологію ведення обліку пасивів на підприємстві;
- основні законодавчі та нормативно-правові джерела щодо фінансового обліку пасивів;
- порядок формування та взаємозв'язок первинної документації, облікових регістрів, фінансової звітності;
- методику відображення в обліку операцій з власним капіталом, зобов'язаннями, доходами, витратами та результатами діяльності підприємства.

#### ***вміти:***

- відображати в обліку операції з власним капіталом, довгостроковими та поточними зобов'язаннями, а також доходи, витрати та результати діяльності господарчого суб'єкта;
- складати та аналізувати фінансову звітність підприємства щодо його пасивів, доходів, витрат і результатів діяльності;
- користуватися прогресивними формами ведення фінансового обліку на підприємстві.

#### 1.4. Форма підсумкового контролю (екзамен).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 165 години / 5,5 кредитів ECTS.

#### 1.5. Програмні компетентності:

<b>Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:</b>		
<b>Інтегральна компетентність</b>		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов
<b>Загальні компетентності (ЗК)</b>	ЗК-13	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
<b>Фахові компетентності (ФК)</b>	ФК-3	Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення
	ФК-12	Здатність формувати обліково-аналітичну інформацію для ефективного управління діяльністю підприємства
	ФК-13	Здатність застосовувати та формувати інформаційну підтримку управління підприємством з використанням сучасного технічного та методичного інструментарію

## 2. Короткий опис змісту навчальної дисципліни

### Тема №1. Облік короткострокових зобов'язань

Визнання та оцінка зобов'язань. Облік короткострокових кредитів. Облік операцій з короткостроковими векселями виданими. Облік зобов'язань за

розрахунками з постачальниками. Облік поточних зобов'язань за розрахунками. Облік інших короткострокових зобов'язань.

### **Тема №2. Облік довгострокових зобов'язань**

Облік довгострокових кредитів та векселів виданих. Облік довгострокових зобов'язань по облігаціях. Облік довгострокових зобов'язань з оренди. Облік відстрочених податкових зобов'язань і активів.

### **Тема №3. Облік праці та її оплати**

Поняття заробітної плати. Фонд оплати праці. Особовий склад підприємства. Форми та системи оплати праці. Документальне оформлення обліку робочого часу, виробітку та заробітної плати. Нарахування основної, додаткової заробітної плати та доплат до неї. Синтетичний і аналітичний облік заробітної плати. Облік розрахунків за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

### **Тема №4. Облік розрахунків з бюджетом з податків та обов'язкових платежів**

Поняття й види податків та обов'язкових платежів. Облік податку на прибуток. Облік податку на додану вартість. Облік податку з доходів фізичних осіб. Облік інших податків та обов'язкових платежів.

### **Тема №5. Облік доходів і витрат**

Основні вимоги до визнання та оцінки доходів та витрат. Класифікація доходів. Облік доходів підприємства. Загальні підходи до формування витрат діяльності підприємства. Класифікація витрат. Облік витрат підприємства.

### **Тема №6. Облік доходів майбутніх періодів**

Економічна сутність та склад доходів майбутніх періодів. Синтетичний та аналітичний облік доходів майбутніх періодів. Відображення доходів майбутніх періодів на рахунках бухгалтерського обліку.

### **Тема №7. Облік фінансових результатів діяльності підприємства**

Поняття фінансових результатів та порядок їх формування. Облік фінансових результатів діяльності. Облік нерозподіленого прибутку підприємства та його використання.

### **Тема №8. Облік власного капіталу**

Поняття та функції власного капіталу. Формування та облік зареєстрованого (пайового), додаткового капіталу та капіталу у дооцінках. Облік резервного та вилученого капіталу. Облік забезпечень майбутніх витрат і платежів.

### **Тема №9. Облік неоплаченого капіталу**

Поняття неоплаченого капіталу. Синтетичний та аналітичний облік неоплаченого капіталу.

### **Тема №10. Фінансова звітність підприємства**

Склад фінансової звітності та загальні вимоги до неї. Баланс, зміст, методика складання. Звіт про фінансові результати, методика складання. Інші форми фінансової звітності. виправлення помилок при складанні фінансової звітності.

### 3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в інтернеті

#### Основна література:

1. Атамас П.Й. Фінансовий облік: практикум. — К.: ЦУЛ, 2017. — 444 с.
2. Бондаренко Л.Ф., Кравченко Н.В. Фінансовий облік II. — Кременчук: КЛК НАУ, 2015. — 107 с.
3. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік. Підручник. — Тернопіль: ТНЕУ, 2016. — 480 с.
4. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / Л.М. Янчева, Н.С. Акімова., О.В. Топоркова, Т.А. Наумова, Л.О. Кирильєва, Н.С. Герасимова, М.О. Ільченко. — Х.: ХДУХТ, 2015. — 448 с.
5. Верига Ю.А., Плаксієнко В.Я., Кулик В.А., Карпенко Є.А. Облік, оподаткування та аудит. Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2019. — 509 с.
6. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романі Р.В. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2016. — 424 с.
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. №291 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
8. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Гудзь Н.В. Фінансовий облік: підручник. — 4-те вид. [доп. і перероб.]. — Тернопіль: ТНЕУ, 2017. — 451 с.
9. Лисиченко О.О., Атамас П.Й., Атамас О.П. Фінансовий облік: навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2018. — 356 с.
10. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013р. №433 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. № 73 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
12. Нашкерська Г.В. Фінансовий облік. — К.: Кондор, 2014. — 504 с.
13. Островерха Р.Е. Організація обліку. Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2017. — 568 с.
14. Плаксієнко В.Я., Назаренко І.М., Гаркуша С.А. Безпаперова бухгалтерія на підприємстві. Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2018. — 252 с.
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000р. №20 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999р. №290 (зі змінами та

- доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999р. №318 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000р. №353 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999р. №137 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
20. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
21. Сльозко Т.М. Бухгалтерський облік в умовах інституційних перетворень. Теорія і практика. — К.: ЦУЛ, 2017. — 304 с.
22. Слюсаренко В.Є. Практикум з бухгалтерського обліку. — К.: ЦУЛ, 2017. — 388 с.
23. Сук Л.К., Сук П.Л. С. Фінансовий облік: навчальний посібник. — К.: «Знання», 2015. — 647 с.
24. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність. — К.: Алерта, 2013. — 982 с.

#### **Допоміжна література:**

25. Блакита Г.В. Бухгалтерський облік. Практикум. — К.: ЦУЛ, 2010. — 152 с.
26. Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б. та ін. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика. — К.: ЦУЛ, 2010. — 536 с.
27. Дробязко С.І., Козир Т.М., Холод С.Б. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу. Навч. посіб. / за заг. ред. П.Й. Атамаса. — К.: ЦУЛ, 2012. — 416 с.
28. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2012. — 368 с.
29. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення. — К.: ЦУЛ, 2014. — 600 с.
30. Лень В.С. Фінансовий облік: навчальний посібник. — К.: Академія, 2011. — 608 с.
31. Лишиленко О.В. Фінансовий облік. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 712 с.
32. Огійчук М.Ф. та ін. Практикум з фінансового та управлінського обліку за національними стандартами. — К.: ТОВ "Алерта", 2013. — 608 с.

33. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами, за Податковим кодексом України: підручник. — К.: Алерта, 2011. — 1044 с.
34. Орлова В.К., Орлів М.С., Хома С.В. Фінансовий облік. Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2010. — 510 с.
35. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
36. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014р. №879 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
37. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996р. №504/96-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
38. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. №108/995-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
39. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік. — К.: ЦУЛ, 2013. — 688 с.
40. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: Навчальний посібник. — К.: Знання, 2012. — 647 с.
41. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність. — К.: Алерта, 2013. — 982 с.
42. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. — 5-те вид., доповнене й перероблене. — К.: А.С.К., 2010. — 784 с.
43. Шара Є.Ю. Фінансовий облік 2. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 398 с.
44. Шара Є.Ю., Андрієнко О.М., Жидеєва Л.І. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік. Навчальний посібник. — К.: ЦУЛ, 2011. — 424 с.

#### **Інформаційні ресурси в Інтернеті:**

45. Офіційний портал Верховної Ради України: Законодавство України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
46. Офіційний сайт «Вісник податкової служби України» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua>.
47. Офіційний сайт журналу «Все про бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://vobu.ua>
48. Офіційний сайт журналу «Дебет-Кредит» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://dtki.com.ua>
49. Офіційний сайт журналу «Податки і бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://i.factor.ua>



**4. Засоби оцінювання здобувачів вищої освіти**  
**Питання для підсумкового контролю (екзамен):**

1. Визнання та оцінка зобов'язань
2. Облік короткострокових кредитів
3. Облік операцій з короткостроковими векселями виданими
4. Облік зобов'язань за розрахунками з постачальниками
5. Облік поточних зобов'язань за розрахунками
6. Облік інших короткострокових зобов'язань
7. Облік довгострокових кредитів
8. Облік довгострокових векселів виданих
9. Облік довгострокових зобов'язань по облігаціях
10. Облік довгострокових зобов'язань з оренди
11. Облік відстрочених податкових зобов'язань і активів
12. Поняття заробітної плати. Фонд оплати праці. Особовий склад підприємства
13. Форми та системи оплати праці
14. Документальне оформлення обліку робочого часу, виробітку та заробітної плати
15. Нарахування основної, додаткової заробітної плати та доплат до неї
16. Синтетичний і аналітичний облік заробітної плати
17. Облік розрахунків за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
18. Поняття й види податків та обов'язкових платежів
19. Облік податку на прибуток
20. Облік податку на додану вартість
21. Облік податку з доходів фізичних осіб
22. Облік інших податків та обов'язкових платежів
23. Основні вимоги до визнання та оцінки доходів
24. Основні вимоги до визнання та оцінки витрат
25. Класифікація доходів
26. Облік доходів підприємства
27. Загальні підходи до формування витрат діяльності підприємства
28. Класифікація витрат
29. Облік витрат підприємства
30. Економічна сутність та склад доходів майбутніх періодів
31. Синтетичний та аналітичний облік доходів майбутніх періодів
32. Відображення доходів майбутніх періодів на рахунках бухгалтерського обліку
33. Поняття фінансових результатів та порядок їх формування
34. Облік фінансових результатів діяльності
35. Облік нерозподіленого прибутку підприємства та його використання
36. Поняття та функції власного капіталу
37. Формування та облік зареєстрованого (пайового)
38. Формування та облік додаткового капіталу
39. Формування та облік капіталу у дооцінках

40. Облік резервного капіталу
41. Облік вилученого капіталу
42. Облік забезпечень майбутніх витрат і платежів
43. Поняття неоплаченого капіталу
44. Синтетичний та аналітичний облік неоплаченого капіталу
45. Склад фінансової звітності та загальні вимоги до неї
46. Баланс, зміст, методика складання
47. Звіт про фінансові результати, методика складання
48. Звіт про рух грошових коштів, методика складання
49. Звіт про власний капітал, методика складання
50. Виправлення помилок при складанні фінансової звітності